«Ειπέ τη Εκκλησία» ως κανόνας ελέγχου († Μοναχός Θεόκλητος Διονυσιάτης)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 29 Φεβρουαρίου, 2024

ΚΑΝΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ

ΕΔΟΚΙΜΑΣΑΜΕΝ χαράν δια το άρθρον της «Αναπλάσεως» του Δεκ. ’74 υπό τον τίτλον «*Ειπέ τη Εκκλησία*». Ομολογούμεν, ότι δεν το ανεμέναμεν από ένα Περιοδικόν στρατευμένον εις την εκκλησια- στικήν ζωήν και εμπλεκόμενον αφεύκτως εις όχι πάντοτε ειρηνικούς αγώνας. Η ευάρεστος έκπληξίς μας αυξάνεται εκ του γεγονότος, ότι **αυτό το «πνεύμα Θεού», που διαπνέει το άρθρον, απουσιάζει δυστυχώς από το μείζον μέρος του θρησκευτικού λεγομένου Τύπου εις την εποχήν μας**.

Αστάθμητον είναι το κακόν, εγγίζον τα όρια εκκλησιαστικού και εθνικού εγκλήματος, που έχουν προκαλέσει ωρισμένα δημοσιογραφικά όργανα εκκλησιαστικής μορφής. **Και εν τούτοις νομίζουν ότι «προσφέρουν λατρείαν τω Θεώ»!**

Πόσον διαφορετική θα ήτο η εκκλησιαστική μας ζωή εάν ακολουθούσαμεν τα τρία στάδια του ελέγχου εξ αγάπης, περί ων ομιλεί ο Κύριος, (Ματθ. ιη’, 15-18) και δεν ενεδύαμεν τα πάθη μας υπό του διαφανή μανδύαν του ζήλου υπέρ της πνευματικής ζωής της Εκκλησίας ή της κινδυνευούσης Ορθοδοξίας! Και πόσον θα επληροφορούσαμεν τας καρδίας εν χάριτι, εάν εμπνεώμεθα υπό αγάπης, δέους και ταπεινώσεως κατά τας εκδηλώσεις μας εν τη δημοσία διακονία μας, αντί να σκανδαλίζομεν τον λαόν και να «βλασφημήται το όνομα του Θεού δι’ ημάς» **με την εμπάθειάν μας, λανθάνουσαν ή έκδηλον, που τόσον γίνεται απτή!**

Διερωτάται κανείς, τι έχουν να ζηλεύσουν από την Ορθοδοξίαν μας, όσοι την απώλεσαν και όσοι την ζητούν, όταν προσφέρωμεν κακοποιημένην υπό των παθών μας μίαν Ορθοδοξίαν **προβάλλουσαν ως διδασκάλους και προστάτας αυτής ανθρώπους, μη έχοντας ουδέ αυτήν την αρετήν των ειδωλολάτρων** ; Πώς άλλωστε θα έλεγεν ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος, «*κατήσχυναν ημάς παίδες Ελλήνων*»;

Καταχωρίζομεν το θαυμάσιον αυτό κείμενον του αρθρογράφου, υποσημειουμένου υπό

τα στοιχεία Δ.Γ.Σ., με την ελπίδα, ότι θα προβληματίση εκείνους δια τους οποίους εγράφη, και το οποίον θα προσυ- πέγραφεν ανέτως και όσιος ακόμη, αφού είναι γνωστόν, ότι «*εν καρδίαις πραέων αναπαύσεται Κύριος*».

«ΕΙΠΕ ΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΤΗΝ προσοχήν, την αγωνίαν των πιστών προκαλεί κατά καιρούς η εκκλησιαστική κατάστασις. Πονούμε δια το καλόν της Εκκλησίας και καταφεύγομεν εις την κριτικήν. Και, όσοι ημπορούμεν, εις την δημοσίαν κριτικήν.

Την κριτικήν όμως, που γίνεται χάριν προασπίσεως της Εκκλησίας, θα βοηθήση ασφαλώς η από στόματος του Κυρίου εντολή (Ματθ. 18’ 15-18= *Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε καὶ ἔλεγξον αὐτὸν μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου· ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀδελφόν σου· 16 ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σοῦ ἔτι ἕνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα. 17 ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὲ τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης*), η θεσπίζουσα πνευματικήν «δικονομίαν», έχουσαν τρεις βαθμούς «δικαιοδοσίας».

Πρώτον βαθμόν του κατ’ ιδίαν έλεγχον του αμαρτήσαντος: «Έλεγξον αυτόν μεταξύ σού και αυτού μόνου». Είναι η δια προσωπικής επαφής, έστω δια προσωπικής επιστολής, όταν ο κρινόμενος δεν είναι προσιτός, κριτική. Αυτή η κριτική «πονεί» ολιγώτερον. «Εάν σού ακούση – λέγει ο Κύριος- εκέρδησας τον αδελφόν σου».

«Εάν δε μη ακούση» τότε ακολουθεί ο **δεύτερος βαθμός**. **Ο ενώπιον ενός ή δύο μαρτύρων**-«επί στόματος δύο μαρτύρων ή τριών» – έλεγχος. «Εάν παρακούση αυτών...» απομένει ο **τρίτος και τελευταίος βαθμός**. Τελειωτικώς τέμνων την πνευματικήν διαφοράν. Ο ενώπιον του πληρώματος των πιστών ύστατος έλεγχος: «**Ειπέ τη εκκλησία**».

Δεν θα έβλαπτε να ενθυμηθούμε – ως εισαγωγικόν αναγκαίον στάδιον – σιωπηλήν «προδικασίαν» εις τους τρεις ανωτέρω βαθμούς. Την, προ πάσης ενεργείας, πνευματικήν εναγώνιον αναφοράν προς την Κεφαλήν της Εκκλησίας. Εις το «Ταμείον». **Δεν είναι πολυτέλεια, επειδή συνήθως την λησμονούμεν, αλλά αιτία της αποτυχίας της κριτικής.**

Ο πιστός, ο έχων δυνατότητα και επομένως καθήκον να ομιλήση και να κρίνη δημοσία περί των
εκκλησιαστικών, «λαλεί τη Εκκλησία». **Υποτίθεται όμως ότι ηκολούθησεν ακάρπως τα δύο προηγούμενα στάδια κριτικής,** και απευθύνεται ήδη εις το εκκλησιαστικόν πλήρωμα.

Η ευθύνη του είναι βαρυτάτη, διότι, δημοσία κρίνων, συντελεί εις την διαμόρφωσιν της εκκλησιαστικής κοινής γνώμης και προκαλεί ή την οικοδομήν, την ενίσχυσιν των πιστών ή εις την αποκαρδίωσιν, την «ψύξιν της αγάπης», τον σκανδαλισμόν.

Το δέος ενώπιον της σπουδαιότητος της κριτικής του θα είναι, πιστεύομεν, ο σοφώτερος οδηγός του. Διότι **υπάρχει δια τον κρίνοντα ο κίνδυνος** – πειρασμός φωτεινός – να προστάξη ως «από καθέδρας» (του καραδοκούντος πάθους του ευρίσκοντος διέξοδον εις την κριτικήν και τον φανατισμόν). «Καθήστε όλοι κάτω να σας διδάξω εγώ». Και **ενδομύχως να εμφωλεύη εις την ψυχήν του το μένος της καταστροφής, της εξουθενώσεως των κρινομένων προσώπων και παντός αντιλέγοντος**.

Αλλά τότε ο κρινόμενος ούτε «κάτω κάθηται» ούτε την εξουθένωσιν αποδέχεται. Εάν ήταν μέχρι τούδε αδικών, νομιμοποιείται, μετά την επίθεσιν, να αμυνθή. Αμύνεται, αντεπιτίθεται, και όπως συνήθως συμβαίνει υπερβαίνει τα όρια της «νομίμου αμύνης». **Καταστρέφει τώρα αυτός με την σειράν του**.

Η κριτική ωδήγησεν εις φανατικόν **πόλεμον**, θύματα, αδιέξοδον. Τελικός ηττημένος γίνεται η υπόθεσις δια την προάσπισιν της οποίας ησκήθη η κριτική.

Εις τα εκκλησιαστικά ηττημένος είναι – ανασταυρούται – Εκείνος που είναι Κεφαλή της Εκκλησίας! Διότι **υπό το ένδυμα της κριτικής ενεφώλευσε η ψυχική αρρώστια, το πάθος.** Το ίδιον ίσως πάθος το οποίον προεκάλεσε την εκτροπήν και την ανάγκην της κριτικής. Και απουσίασεν η αγάπη. Δια τον κρινόμενον και δια το πλήρωμα της Εκκλησίας.

Εις την κοινωνικήν, την πολιτικήν ζωήν, εις τους δικανικούς αγώνας, εις τον σκληρόκαρδον τέλος κόσμον, εις τον οποίον ισχύει το «οφθαλμόν αντί οφθαλμού», κανών είναι η εξ εμπαθών κινήτρων κριτική. Η τοιαύτη όμως κριτική δεν παύει να αποτελή τακτικόν λάθος. Διότι δεν γίνεται δεκτή από την υγιά συνείδησιν, του κοινού, το οποίον τελεσιδίκως έστω και σιωπηλώς κρίνει την υπόθεσιν. **Η διαίσθησις των ακροατών, ως άλλο ψυχικόν ραντάρ, ανιχνεύει και επισημαίνει υπό την κριτικήν το πάθος**. Και το ψυχικόν πάθος, η αμαρτία, προξενεί πνευματικήν αλλεργίαν εις όσους την συναντούν.

Εις την Εκκλησίαν όμως της Χάριτος ο πιστός, δημοσία κρίνων, ας ομιλή ως αντικειμενικός μάρτυς, ο οποίος χωρίς φόβον και χωρίς πάθος καταθέτει την αλήθειαν, μόνον την αλήθειαν, όλην την αλήθειαν. Και κάτι ακόμη. Ας ομιλή με **ταπείνωσιν** δια τα όσα αγνοεί (κανείς μας δεν είναι παντογνώστης ή αλάθητος). Ας ομιλή με **αγάπην** δια τον κρινόμενον (πατέρα ή αδελφόν). Διότι ο κρίνων δεν είναι «αναμάρτητος» δικαιούμενος να λιθοβολή. **Ταπείνωσις και αγάπη θα αποβούν**

τότε το άλας της εκκλησιαστικής, της χριστιανικής δημοσίας κριτικής. Διότι ο λαλών «λαλεί τη εκκλησία», ενώπιον του Θεού και ενώπιον ακροατηρίου, εν τω συνόλω του και κατά χάριν, ιερού.

ΤΟ «ΣΚΑΝΔΑΛΟ» ΚΑΙ Η «ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ»

ΠΕΡΙ της σημασίας των σκανδάλων μέσα στο χώρο της Εκκλησίας και πως πρέπει να τα αντιμετωπίζει ο Χριστιανός γράφουμε σε άλλη σελίδα. (βλ. παραπάνω) **Εδώ θέλουμε να παρατηρήσουμε την τρομερή ευθύνη που επωμίζεται ο σκανδαλοποιός.** Γιατί αν τα διάφορα σκάνδαλα και οι πτώσεις των κληρικών οδηγούν τα κατ' επίγνωση παιδιά της Εκκλησίας σε προσευχή, οι διαφόρου τοποθετήσεως εχθροί της τα παίρνουν για υλικό μυθιστοριών χαμηλής στάθμης, στις οποίες αρέσκονται οι βοσκηματώδεις τύποι, γιατί υπηρετούνται έτσι και οι σκοτεινοί σκοποί τους.

Και **από εχθρούς η Εκκλησία έχει άφθονους, διαθέτοντας μέσα μαζικής παραπλανήσεως για να την φθείρουν. Παρά ταύτα η Εκκλησία ούτε φθείρεται, ούτε νικιέται. Μόνο τα αδύνατα τέκνα της βλάπτονται.**

Αλλά σαν να μη έφθαναν όσοι από σκοπού θέλουν να βλάψουν την Εκκλησία του Χριστού στο πρόσωπο των κληρικών, υπάρχουν και μη εχθροί, αλλά «οικείοι της πίστεως», που, από μη ορθή εκτίμηση, δίνουν επιχειρήματα στους πολεμούντας, **με την αποκάλυψη αδυναμιών ή σφαλμάτων μη αξίων κληρικών, ή απλώς ασθενών.**

Ο πόλεμος που διεξάγεται με τη μέθοδο αυτή, **χάρη τάχα καθάρσεως και διορθώσεως**, όχι μόνο δεν φέρνει κανένα καλό, αλλ' αντίθετα· σφάλματα που ήταν προωρισμένα να τα γνωρίζει ένας περιορισμένος αριθμός πιστών και εχθρών, γίνονται αντικείμενο «παγκοσμίου» σκανδάλου με τις δημοσιεύσεις, οπότε η ζημία της Εκκλησίας είναι ανυπολόγιστη.

Τυπικό παράδειγμα ο εκλεγείς αρχιεπίσκοπος Αθηνών Ιάκωβος. Είχαν λεχθεί πολλά τα άτοπα για το πρόσωπο αυτό. Δεν εισέρχομαι στην ουσία. Ας δεχθούμε ότι εβαρύνετο με κάτι αμαρτωλό. Όταν εξελέγη ήταν περίπου 70 χρόνων. Λέγεται μάλιστα ότι είχε διοικητικές ικανότητες, προσόν υπολογίσημο για το αξίωμα.

Τι επέβαλλε η διάκριση και η πραγματική αγάπη για την Εκκλησία, σ' εκείνους που συνέβαινε να γνωρίζουν τη σκιερή πλευρά του νέου αρχιεπισκόπου;

Προσευχή πολλή πρώτα, που δυνατόν του έκοβε το νήμα της ζωής ο Θεός, παρακαλούμενος από τόσα πιστά παιδιά του. Αλλ' εάν παρατείνετο η παραμονή του στο θρόνο δύο-τρία χρόνια, πάντοτε συνεργαζομένου με τη Σύνοδο, τι κακό και πόσο θα μπορούσε να κάνει, αφού τα αμαρτήματά του ήσαν **προσωπικά**, στα δε κοινά της Εκκλησίας ανεδεικνύετο ωφέλιμος;

Αλλ' αντί αυτής της συνετής οικονομίας της καταστάσεως, δυο-τρεις «ηρακλείς» της Εκκλησίας, αναμφιβόλως πιστοί και θέλοντες το καλό, **επέλεξαν τη μέθοδο της βίας**. Είπαν, θα τον κρημνίσουμε από το θρόνο. Άναψαν τα ήδη εξημμένα αίματα των Χριστιανών, που επηρέαζαν, κι' άρχισαν τη δημόσια γραπτή και … **απερίγραπτη επίθεση σε τέτοιο ύφος και ήθος και με τέτοιες εκφράσεις, ώστε για τους ηλαττωμένης αισθήσεως ευθύνης κονδυλοφόρους των εφημερίδων, να προσφέρεται μοναδική ευκαιρία για ελκυστικά σενάρια και για τους γελοιογράφους αστείρευτη πηγή… εμπνεύσεως.**

Σώφρων φίλος των Αθηνών, είχε την άστοχη ιδέα να μου στείλει προς «ενημέρωση» όλες τις εφημερίδες των Αθηνών ενός εικοσαημέρου! Το θέμα του ατυχούς Ιακώβου έγινε αντικείμενο παγκοσμίου σχολιασμού. Αδελφός αγαπητός αρχιμανδρίτης των Αθηνών, μου έγραψε, ότι επί ένα μήνα τουλάχιστον του ήταν αδύνατο να βγει από το σπίτι του από την αντικληρική μέθη των πολιτών. Την έκταση του κακού την δίνει το γεγονός, ότι από την έκρηξη του σκανδάλου το 1962 μέχρι σήμερα υπάρχουν ακόμη έντονα απηχήματα!

Να, τι κάνει ο «**ου κατ' επίγνωσιν ζήλος**». Πολύ φοβούμαι, ότι **κάποιοι «διδάσκαλοί» μας νοσούν και μεταδίδουν τη νόσο και σε άλλους υπό μορφή αγάπης προς την Εκκλησία**… «*Ουαί τω ανθρώπω εκείνω δι' ου το σκάνδαλον*» Ματθ. ιη', 7). Εν προκειμένω υπήρξε σκάνδαλο πρώτου μεγέθους; Αναμφιβόλως. Και ο άνθρωπος «δι' ου το σκάνδαλον» ποιος ήταν; Ο Ιάκωβος, με «τα έργα του σκότους» -όπως τον ήθελαν- κινούμενος μέσα στην αορασία του σκότους; Ασφαλώς όχι…

Στη νέα αυτή επίθεση κατά του Κλήρου, –**εξ αφορμής του Πρεβέζης**– τροφοδοτουμένη πάλι από «ηρακλείς» της καθαρότητος της Εκκλησίας, η Ι. Σύνοδος άριστα εσκέφθη να εξαπολύσει τη γνωστή Ανακοίνωση προς τον ελληνικό λαό. Αλλά η μείζων επιτυχία βρίσκεται στην επιλογή του συντάκτου της. Πραγματικά το όλο κείμενο είναι γραμμένο αν όχι «εν βραχεί ρήματι», πάντως «εν πολλή συνέσει». Ομολογουμένως εχαροποίησε τους πιστούς και επέβαλε σιωπή στους εχθρούς, τουλάχιστον επί του παρόντος.

Αλλά δεν αρκούν οι Ανακοινώσεις – απαραίτητες κατά καιρούς. Ούτε τα σκάνδαλα των Κληρικών θα λείψουν ποτέ, επειδή και αυτοί «περίκεινται ασθένειαν». Βρίσκονται δε μέσα στη φυσιολογία – τα σκάνδαλα – της τρεπτότητος της

ανθρωπίνης φύσεως.

Εκείνο, που πρέπει να προσέχεται **από τη Διοικούσα Εκκλησία, είναι να μεταχειρίζεται τους φορείς σκανδάλου σύμφωνα με τους Ι. Κανόνας**. Δηλαδή να λειτουργεί η εκκλησιαστική δικαιοσύνη. **Γιατί όταν αδρανεί, τότε και οι «ζηλωταί» της δόξης του Θεού έχουν κάποιο δίκαιο.** Μας φθάνει η υφισταμένη ανωμαλία, τι χρειάζεται και η πολυτέλεια των αθεραπεύτων σκανδάλων; Ή δεν βλέπουμε τη λαίλαπα που έρχεται για το πλήθος των αμαρτιών μας; Και ενώ έχουμε ανάγκη μετάνοιας και ενότητος εν αγάπη, εμείς «**αλλήλους δάκνομεν και κατεσθίομεν**»!

Αθωνικά Άνθη Τόμος Η' – σελ.182-184

ΑΓΟΡΑ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

(ΠΗΓΗ - ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ – ΜΟΡΦΟΠΟΙΗΣΗ: Ι. Ν. ΑΓΙΩΝ ΤΑΞΙΑΡΧΩΝ ΙΣΤΙΑΙΑΣ*)*